

บทที่ 1

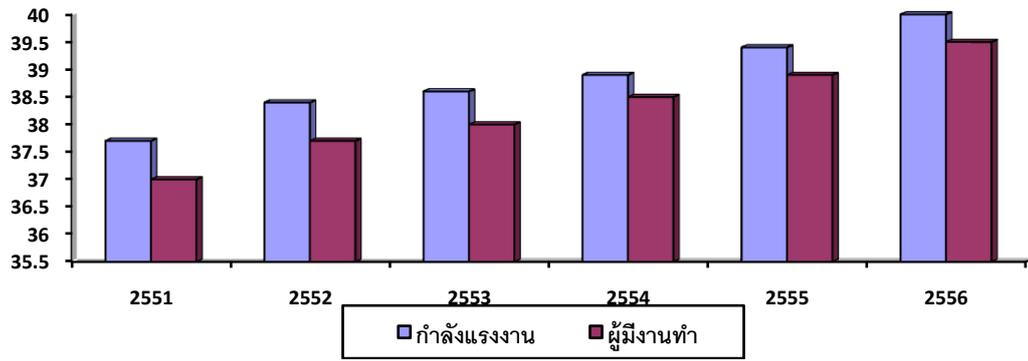
บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันประเทศไทยมีประชากรจากการสำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555 มีจำนวนประมาณ 64.07 ล้านคน แต่ถ้าจะกล่าวถึงประชากรที่เป็นแรงงาน (Labour) หมายถึงประชากรทุกคน ที่มีอายุ 15-60 ปี สามารถที่จะทำงานได้หรือสร้างผลผลิตและบริการให้แก่สังคมได้ เป็นผู้ที่ทำประโยชน์ก่อให้เกิดรายได้แก่ตนเองและประเทศชาติ แรงงานในความหมายนี้ ไม่รวมนักเรียน นักศึกษา พระสงฆ์ คนพิการ คนที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี และมากกว่า 60 ปี แต่ถ้ากล่าวถึงกำลังแรงงาน (labour force) จะประกอบด้วยบุคคลสามกลุ่มคือ ผู้มีงานทำ ผู้ว่างงาน และผู้รอฤดูกาล หรือก็คือกลุ่มของผู้มีงานทำและไม่มีการทำงาน ผู้ที่มีงานทำ หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป และผู้ที่ไม่มีการทำงานก็อยู่ในกลุ่มที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป คือผู้ว่างงานและกำลังหางานหรือไม่ได้หางานทำแต่พร้อมที่จะทำงานถ้ามีการให้ทำ

ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กำลังแรงงานของประชากร ปีพ.ศ. 2551- 2555 กำลังแรงงานเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยปีพ.ศ. 2551 มีกำลังแรงงาน 37.7 ล้านคน เพิ่มขึ้นเป็น 38.4 ล้านคน ในปี พ.ศ.2552 เพิ่มขึ้นเป็น 38.6 ล้านคน ในปีพ.ศ.2553 เพิ่มขึ้นเป็น 38.9 ล้านคนในปี พ.ศ. 2554 และ 39.38 ล้านคนในปีพ.ศ. 2555 ตามลำดับ และจากประมาณการคาดว่าในปีพ.ศ. 2556 กำลังแรงงานจะมีจำนวน 40.0 ล้านคน

การมีงานทำของกำลังแรงงาน ปีพ.ศ. 2551 จำนวนผู้มีงานทำ 37.0 ล้านคน เพิ่มขึ้นเป็น 37.7 ล้านคนในปี พ.ศ.2552 และ 38.0 ล้านคนในปีพ.ศ. 2553 และ 38.5 ล้านคนในปีพ.ศ. 2554 และ 38.9 ล้านคนในปีพ.ศ. 2555 และจากประมาณการคาดว่าในปีพ.ศ. 2556 จำนวนผู้มีงานทำประมาณ 39.5 ล้านคน แสดงได้ดังภาพที่ 1.1

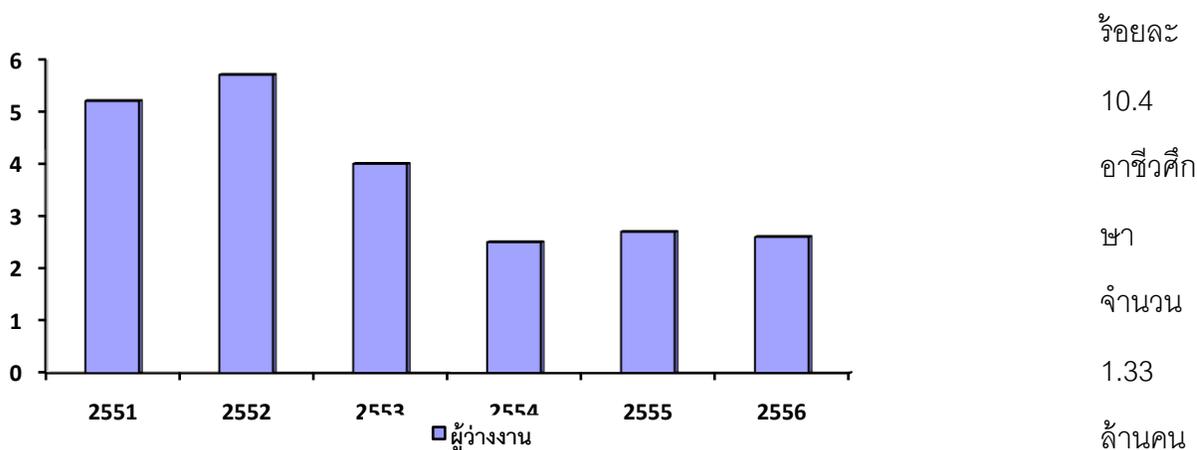
ภาพที่ 1.1 กำลังแรงงาน และผู้มีงานทำ ปี พ.ศ. 2551 - 2556

สำหรับการว่างงานในปี พ.ศ. 2551 มีจำนวน 5.2 แสนคน ปี พ.ศ. 2552 มีจำนวน 5.7 แสนคน ปี พ.ศ. 2553 มีจำนวน 4.3 แสนคน ปี พ.ศ. 2554 มีจำนวน 2.5 แสนคน ปี พ.ศ. 2555 มีจำนวน 2.7 แสนคน และจากประมาณการคาดว่าปี พ.ศ. 2556 มีจำนวน 2.6 แสนคน

ดังภาพที่ 1.2

ภาพที่ 1.2 ผู้ว่างงาน ปี พ.ศ. 2551-2556

ถ้าจะกล่าวถึงจำนวนกำลังแรงงานจำแนกตามระดับการศึกษาในปี พ.ศ. 2553 มี ผู้จบการศึกษา ประถมศึกษาและต่ำกว่า จำนวน 21.26 ล้านคน หรือ ร้อยละ 55.04 มัธยมศึกษาตอนต้น 6.08 ล้านคน หรือ ร้อยละ 15.75 มัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ 4.01 ล้านคนหรือ

หรือร้อยละ 3.4 วิชาชีพชั้นสูงจำนวน 1.70 ล้านคนหรือร้อยละ 4.4 และอุดมศึกษาจำนวน 4.23 ล้านคน หรือ ร้อยละ 11 ผู้มีงานทำ มีจำนวน 38.0 ล้านคนผู้ว่างงานมีจำนวนประมาณ 4.3 แสนคนเป็นแรงงานเยาวชนที่ว่างงาน 1.9 แสนคน หรือ 45 % ของจำนวนคนว่างงานทั้งหมด (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2555)

จะเห็นได้ว่าขณะที่มีจำนวนผู้ว่างงานในปัจจุบันแล้วก็ยังมีจำนวนแรงงานใหม่ที่ทยอยเข้าสู่ตลาดแรงงานมาสมทบเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จะยิ่งทำให้มีผู้ว่างงานทวีจำนวนเพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันตลาดแรงงานทั้งภาครัฐและเอกชนไม่ได้ตอบสนองต่ออุปทานของแรงงาน (Supply of labour) ที่เพิ่มขึ้นทิวอย่างต่อเนื่อง

ประเทศไทยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ 2504 ปัจจุบันกำลังใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 เป็นเวลาประมาณกว่า 50 ปีที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับได้ให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์แก้ปัญหาความยากจน แต่ประเทศไทยก็ยังมีคนยากจนจำนวนมากเช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 กล่าวในเรื่องของความยากจนเน้นที่ตัวคนจน โดยเสริมสร้างโอกาสให้คนยากจนสามารถเข้าถึงบริการของรัฐได้อย่างทั่วถึงและเพิ่มขีดความสามารถให้คนยากจนสามารถก่อร่างสร้างตัวและพึ่งตนเองได้มากขึ้น สร้างความมั่นคงด้านอาชีพและเพิ่มรายได้ให้คนจนได้รับโอกาสสิทธิเสมอภาคเช่นการเข้ารับรัฐข้าราชการ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ได้กล่าวในเรื่องยุทธศาสตร์แก้ปัญหาความยากจน โดยมีแนวทาง เช่นส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรมในประเทศเน้นให้ผู้ประกอบการขนาดเล็กและผู้ประกอบการใหม่สามารถประกอบธุรกิจในระบบได้อย่างเสรีและเป็นธรรมให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งเงินทุนรวมทั้งป้องกันการผูกขาดและป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำที่ไม่เป็นธรรม การพัฒนาองค์การการเงินชุมชนให้มีความเข้มแข็งเพื่อส่งเสริมการออมรายย่อยและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ใช้นโยบายการคลังส่งเสริมการกระจายรายได้ กระจายอำนาจท้องถิ่นเพื่อสร้างความเจริญไปทั่วภูมิภาค แบ่งบทบาทระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาลกลาง สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ในช่วงเวลาการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 นี้ ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งภายในและภายนอกประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างกว้างขวางโครงสร้างทางเศรษฐกิจไม่สามารถรองรับความเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับนี้กำหนดยุทธศาสตร์สร้างความเป็นธรรมในสังคม ลดช่องว่างรายได้ระหว่างกลุ่มคนและพื้นที่ต่าง ๆ ส่งเสริมการจัดทรัพยากรให้เกิดความเป็นธรรม พัฒนาการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาอาชีพ เพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชนในการจัดการปัญหาของชุมชนด้วยตัวเอง ในช่วงเวลาของการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 นี้ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่เป็นแหล่ง

จ้างงานที่สำคัญของประเทศมีบทบาทลดลง ประกอบกับนโยบายรัฐบาลในการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาททั่วประเทศในเดือนมกราคม พ.ศ. 2556 ทำให้นายจ้างมีภาระต้นทุนที่สูงขึ้น ในขณะที่มีแรงงานส่วนหนึ่งที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะไม่ตรงความต้องการของตลาดแรงงานภาคธุรกิจ จึงทำให้ประชาชนกำลังแรงงานประสบปัญหาไม่มีงานทำ เกิดการว่างงานในระบบเศรษฐกิจ ประชาชนไม่มีรายได้ในการดำรงชีวิตและเลี้ยงครอบครัว นำไปสู่ภาวะการมีหนี้สิน เกิดความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และในที่สุดก็ตกอยู่ในสภาพความยากจน ดังนั้นการที่จะยกระดับรายได้และสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีสร้างโอกาสในชีวิตให้กับตนเอง ประชาชนต้องมียานทำงานมีรายได้เพื่อยกฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ทางเลือกหนึ่งของการแก้ปัญหาการไม่มีงานทำ ซึ่งเป็นสาเหตุส่วนหนึ่งของปัญหาความยากจนคือให้ประชาชนได้มีอาชีพการงาน ซึ่งจากรายงานการพัฒนาประจำปีขององค์การระหว่างประเทศธนาคารโลก (World Bank) ได้กล่าวถึงความสำคัญกับการมีอาชีพ หรือการมีงานทำ โดยระบุว่า การมีอาชีพเกิดขึ้นเพราะแรงผลักดันจากการเจริญเติบโตของภาคธุรกิจเอกชนเป็นสำคัญ โดยการมีอาชีพมีส่วนช่วยในการลดปัญหาความยากจนและยังช่วยนำมาสู่การลดความขัดแย้งในสังคม งานที่ดีสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตของคนคนหนึ่งได้ ในขณะงานที่ถูกต้องยังสามารถเปลี่ยนผ่านสังคมไปสู่ระดับการพัฒนาที่สูงขึ้น (A Good Job can Change a Person' Life, and the Right Jobs can Transform Entire Societies) รายงานฉบับนี้ได้สรุปว่าการมีอาชีพจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศใน 3 ทางได้แก่ 1. การเพิ่มมาตรฐานการครองชีพ (Living Standard) โดยเฉพาะกับคนที่มีฐานะยากจนและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสต่างๆ (เช่นคนพิการ คนชรา รวมไปถึงกลุ่มผู้หญิงในบางประเทศ) การที่คนเหล่านั้นมีการประกอบอาชีพที่ดีและสามารถเลี้ยงตัวเองได้ ก็จะนำมาซึ่งรายได้ที่สูงขึ้นอันจะเป็นการสร้างโอกาสในการบริโภคสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ และช่วยยกระดับมาตรฐานการครองชีพของตน (และคนในครอบครัว) ให้เพิ่มสูงขึ้นในหลายประเทศได้ให้

ความสำคัญกับการสร้างงานให้แก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสเหล่านี้ได้มีโอกาสในการทำงานที่เหมาะสมตามศักยภาพ

2. การมีอาชีพส่งผลต่อการเพิ่มผลิตภาพ

(Productivity) ให้สูงขึ้นโดยการทำงานจะนำมาซึ่งโอกาสในการพัฒนาความสามารถเฉพาะและสร้างโอกาสในการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ ภายใต้บรรยากาศการทำงานที่เอื้ออำนวย งานศึกษาจำนวนมากยังพบว่า อาชีพที่มีการแปรผันโดยตรงกับเศรษฐกิจโลกเช่นการทำงานในภาคส่งออกหรือการผลิตในโรงงานที่เน้นเพื่อการส่งออกรวมไปถึงภาคบริการเช่นการท่องเที่ยวจะมีโอกาสในการพัฒนาผลิตภาพแรงงานได้มากกว่าอาชีพที่

พึ่งพาดตลาดภายในประเทศเป็นสำคัญ 3.การมีอาชีพส่งผลต่อการสร้างความเข้มแข็งและสมานสร้างควมสามัคคีในสังคม(Social Cohesion)เนื่องจากการประกอบอาชีพจะนำมาสู่การสร้างเครือข่ายในการทำงาน (Network) ระหว่างกลุ่มคนต่าง ๆ รวมไปถึงการสร้างอัตลักษณ์เฉพาะของงานนั้น ๆ ซึ่งจะส่งผลทำให้กลุ่มคนเหล่านั้นยินดีที่จะพัฒนาระบบเครือข่ายงานร่วมกันอันจะทำให้เกิดประโยชน์แก่สังคมโดยรวม (พิริยะ ผลวีรุฬ , 2556)

จะเห็นได้ว่าถ้าประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้น แน่นนอนจะทำให้ความยากจนลดลงได้ สังคมและประเทศชาติได้รับประโยชน์ร่วมกัน อย่างไรก็ตาม ประชากรแรงงานต้องมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของตนเองก่อนที่จะให้ผู้อื่นมาช่วย ผู้ที่ต้องการทำงานหรือผู้ว่างงานหางานทำด้วยตนเองหรือเป็นการใช้ supply of labour สร้างอุปสงค์ demand of labour ขึ้นเอง แทนที่จะรอให้หน่วยงานทั้งภาครัฐหรือภาคเอกชนได้ขยายการสร้างงานในรูปแบบของการเป็นลูกจ้างให้กับผู้ว่างงานที่มีอยู่เดิมและแรงงานใหม่ที่ทยอยเข้าสู่ตลาดแรงงาน การว่าจ้างจะช้าและไม่ทันกาล ยิ่งทำให้สถานการณ์แยกลงไปอีก ดังนั้นผู้ที่ต้องการทำงานหรือผู้ว่างงานจึงควรต้องช่วยเหลือตนเอง โดยวิธีสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้เป็นอาชีพของตนไปพร้อมกัน เพื่อแก้ปัญหาของตนเองและบรรเทาปัญหาการไม่มีงานทำและแก้ปัญหาความยากจนได้ในที่สุด

ประเทศไทยทั้งเขตกรุงเทพมหานครและภูมิภาคมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ดำเนินกิจกรรมทั้งเศรษฐกิจที่เป็นระบบ(Formal sector) และเศรษฐกิจที่ไม่เป็นระบบ (Informal sector) สำหรับเศรษฐกิจที่ไม่เป็นระบบซึ่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจลักษณะนี้เป็นแหล่ง supply ด้านอาชีพให้แรงงานและได้สร้างผลผลิตสินค้าและบริการและสร้างงานให้กับแรงงานจำนวนมาก ดังนั้นศักยภาพในการสร้างงานหรืออาชีพในสาขาเศรษฐกิจที่ไม่เป็นระบบจึงมีสูงมาก และเป็นทางเลือกหนึ่งของผู้ที่ไม่สามารถหางานทำในสาขาเศรษฐกิจที่เป็นระบบได้

จากทั้งหมดข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจการวิจัยเรื่องอาชีพส่วนตัวกับการแก้ปัญหาความยากจนของผู้ประกอบการเขตอุตสาหกรรม เพื่อค้นหาและวิเคราะห์ข้อเท็จจริงสภาพปัญหาของผู้ประกอบอาชีพส่วนตัวและหาแนวทางแก้ปัญหาที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพส่วนตัวซึ่งอยู่ในระบบเศรษฐกิจที่ไม่เป็นระบบ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อให้ได้ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) เพื่อค้นหาสภาพปัญหาของผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัวกับการแก้ปัญหาความยากจนของผู้ประกอบการรายเล็กเขตดุสิต
- 2) เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัวต่ออาชีพของตน

1.3 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่องอาชีพส่วนตัวกับการแก้ปัญหาความยากจนของผู้ประกอบการเขตดุสิตผู้วิจัยดำเนินการศึกษาโดยใช้ 1) ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (R&D) ศึกษาโดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพประกอบกัน 2) ข้อมูลเชิงปริมาณได้จากการออกแบบสอบถามผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัวรายเล็กทำการค้าขายสินค้าและบริการตามที่สาธารณะและอาคารบ้านเรือนทั้งของตนเองและเช่าในเขตดุสิตรอบอาณาบริเวณระยะรัศมีไม่เกิน 5 กิโลเมตรจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 3) สอบถามในประเด็นสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม การลงทุน รายได้ รายจ่าย ลักษณะของสินค้าและบริการที่ขาย ปัญหาและอุปสรรคของการประกอบอาชีพส่วนตัว ความช่วยเหลือที่ผู้ประกอบการต้องการได้รับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภาครัฐและภาคสังคม 4) ใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัวรายเล็กเพื่ออุดช่องว่างที่ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยแบบสอบถาม

หนึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำรวจเชิงปริมาณจำนวน 200 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงซึ่งมีหลักเกณฑ์คือผู้ประกอบการรายเล็กค้าขายสินค้าและบริการทั้งที่ผลิตเองและรับมาขายตามที่สาธารณะและอาคารบ้านเรือนทั้งของตนเองและเช่า ในเขตดุสิตระยะรัศมีไม่เกิน 5 กิโลเมตรจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

- 1) เขตดุสิตได้รับทราบสภาพข้อเท็จจริงของผู้ประกอบการ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม รายได้ การใช้จ่าย การลงทุน หนี้สินและอุปสรรคปัญหาของผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัว
- 2) จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับภาครัฐทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นแนวนโยบายในการแก้ปัญหาความยากจนของท้องถิ่นและประเทศได้

3) ภาครัฐได้ประโยชน์จากข้อเสนอแนะแนวคิดเชิงนโยบายในการพิจารณาส่งเสริมสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัวเพื่อแก้ปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืนและตรงประเด็น

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัว หมายถึง ผู้ทำงานจ้างตนเอง (Self Employment) เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีขนาดเล็กใช้แรงงานเป็นปัจจัยในการผลิต ใช้เงินทุนจำนวนน้อยไม่ต้องใช้เทคโนโลยีและทักษะในการประกอบการที่สูง ไม่มีกฎระเบียบที่กำหนดขึ้นเพื่อควบคุมการดำเนินงานโดยทางการ ขายสินค้าและบริการทั้งผลิตเองและรับมาขาย ทำการค้าในที่สาธารณะหรืออาคารของตนเองหรือเช่า ผู้ประกอบการสามารถเข้าหรือออกจากกิจการได้ง่ายอยู่ในระบบเศรษฐกิจที่ไม่เป็นทางการ (Informal)

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง อาชีพส่วนตัวกับการแก้ปัญหาความยากจนของผู้ประกอบการเขตอุตสาหกรรมผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

- 1) กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 2) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3) เก็บรวบรวมข้อมูล
- 4) การวิเคราะห์ข้อมูล

1.6.1 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (R & D) ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลปริมาณและคุณภาพประกอบกัน โดยเชิงปริมาณเป็นการออกแบบสอบถามผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัวรายเล็กขายสินค้าและบริการทั้งที่ผลิตเองและรับมาขายในที่สาธารณะและอาคารของตนเองหรือเช่าในประเด็นสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม การลงทุนรายได้ รายจ่าย ลักษณะของสินค้าและบริการที่ขาย ปัญหาและอุปสรรคของการประกอบอาชีพส่วนตัว ความต้องการความช่วยเหลือในการประกอบอาชีพ และใช้การ

สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัวรายเล็กค้าขายสินค้าและบริการทั้งผลิตเองและรับมาขายตามที่สาธารณะและอาคารบ้านเรือนของตนเองและเช่าเพื่อเป็นการอุดช่องว่างหรือกรณีที่ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยแบบสอบถาม จึงต้องอาศัยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ประกอบเพิ่มเติม โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยลงพื้นที่ด้วยตนเอง

1.6.2 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง จากเนื้อหาทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบเนื้อหาความถูกต้องและครอบคลุมตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยเนื้อหาที่สำคัญประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

1. แบบสอบถาม

มีทั้งหมด มี 2 ส่วน

1.1) สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ประกอบการประกอบด้วย

(1.1.1) ข้อมูลส่วนตัว จำนวน 7 ข้อ

(1.1.2) ข้อมูลครอบครัวที่อาศัยอยู่ด้วยกัน จำนวน 6 ข้อ

1.2) ลักษณะของสินค้าและบริการที่ขาย การลงทุน และรายได้ ประกอบด้วย

(1.2.1) ข้อมูลการประกอบอาชีพ จำนวน 12 ข้อ

(1.2.2) ข้อมูลลักษณะสินค้าและบริการที่ขาย จำนวน 8 ข้อ

รวมทั้งสิ้น 33 ข้อ

2. แบบสัมภาษณ์

2.1) คำถามเบื้องต้น สภาพความเป็นอยู่

2.2) ปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากการประกอบธุรกิจส่วนตัว

2.3) ความต้องการได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐและสังคม

1.6.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) กำหนดโครงร่างของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ตามประเด็นสำคัญของ
จุดมุ่งหมายและขอบเขตการศึกษา
- 2) ร่างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความ
ถูกต้องและสมบูรณ์ของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์
- 3) นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิไป
ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

1.6.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและแปลผลการวิเคราะห์เชิงพรรณน า ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)